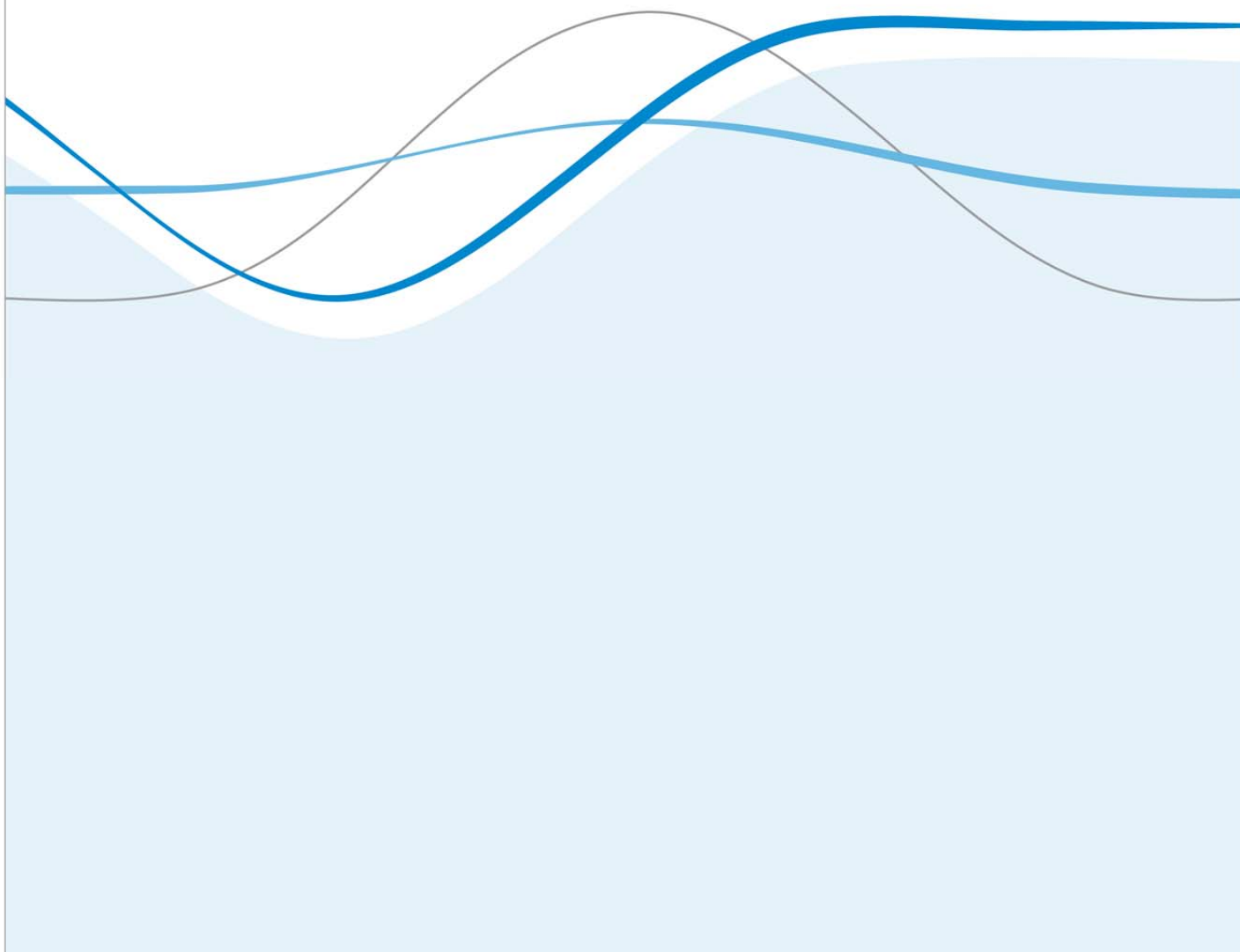

Internationell jämförelse av läkemedelsanvändning: Kvantitativ analys ur ett svenskt perspektiv

April 2015

Phill O'Neill, Jon Sussex

Internationell jämförelse av läkemedelsanvändning: Kvantitativ analys ur ett svenskt perspektiv

Phill O'Neill och Jon Sussex

Office of Health Economics

April 2015

Konsultrapport

Utarbetad på uppdrag av LIF.

LIF har låtit översätta det engelska originalet.

Originalets text kan läsas på OHE:s hemsida www.ohe.org.

Utarbetad av:

OHE Consulting
Office of Health Economics
Southside, 7th Floor
105 Victoria Street
London SW1E 6QT
Storbritannien

För mer information, kontakta:

Jon Sussex
Deputy Director
Tfn +44 02077471412
Eller: +44 07789435855
jsussex@ohe.org

©Office of Health Economics

Om OHE:s konsultrapporter

Många av de studier som OHE Consulting utför avser patentskyddade läkemedel och resultaten offentliggörs inte. Studier som är av intresse för en bredare målgrupp kan emellertid göras tillgängliga, helt eller delvis, med kundens tillåtelse. Studierna kan publiceras av OHE på egen hand, av OHE tillsammans med kunden eller externt i vetenskapliga publikationer.

Studier som publiceras som konsultrapporter från OHE är föremål för intern kvalitetssäkring, men genomgår inte OHE:s styrelses referentgranskning. Kunden avgör huruvida studien ska publiceras.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förteckning över förkortningar	i
Sammanfattning	1
1. Inledning och bakgrund	2
2. Metod	4
2.1 Urval av jämförda länder och behandlingsområden	4
2.2 Data som används i studien	5
2.3 Analys och presentation	6
2.4 Begränsningar i presentationen av analysen	7
3. Resultat.....	9
3.1 Översikt	9
3.2 Resultat per behandlingsområde	12
3.3 Sammanfattning av resultaten per behandlingsområde.....	31
Källor	35
Bilaga 1: Riktmärke avseende användning av HIV- och diabetesläkemedel 2012/2013.	36
Bilaga 2: Förteckning över läkemedel som ingår i analysen	38

Förteckning över förkortningar

ABPI – Brittiska läkemedelsindustriföreningen
ATC – Anatomic therapeutic chemical coding
DDD – Definierad dygnsdos
DH – Brittiska hälsoministeriet
DPP-4-hämmare – läkemedel med dipeptidylpeptidas-4-hämmare
DTP – Distribution direkt till apoteken
EphMRA – European Pharmaceutical Market Research Association
EU5 – Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien, Storbritannien
GLP-1 – Läkemedel med glukagon-lik peptid-1
HIV – Humant immunbristvirus
IMS – Intercontinental Medical Statistics
LIF – Läkemedelsindustriföreningen
NICE – National Institute for Health and Care Excellence
NOAC – Nya orala antikoagulantia
OHE – Office of Health Economics
RDS – Andnödssyndrom
RSV – Respiratoriskt syncytialvirus
TNF – Tumörnekrosfaktor-hämmare
Våt AMD – Våt åldersrelaterad makuladegeneration

Sammanfattning

- I den här rapporten presenteras en internationell jämförelse av läkemedelsanvändning i höginkomstländer ur ett svenskt perspektiv. Originalrapporten publicerades av OHE på uppdrag av ABPI i november 2014 (O'Neill och Sussex, 2014).
- I avsaknad av internationellt jämförbara data om de läkemedelskvantiteter som faktiskt används av patienterna användes IMS data för försäljningsvolym som proxyvariabel.
- Data för försäljningsvolym från analysverktyget IMS Midas i varje land justerades så att varje läkemedelsklass fick en jämförbar volymenhet, exempelvis definierad dygnsdos (DDD). För cancerläkemedel var detta inte möjligt och därför sammanställdes oviktade placeringspoäng för dessa. Den totala volymanvändningen justerades utifrån den totala befolkningen i varje land. Medelanvändningen per person beräknades för de fem största EU-marknaderna och för hela urvalet jämförda länder (däribland Sverige). Därefter beräknades svensk användning per person som procent av genomsnittet för EU5 respektive alla 13 jämförda länder. Utifrån dessa data rangordnas de enskilda länderna: landet med den högsta användningen per capita får placeringen 1, landet med den näst högsta användningen får placeringen 2 osv.
- Av en jämförelse utifrån samma läkemedelsklasser och samma jämförda länder som i O'Neills och Sussex rapport från 2014 framgår följande:
 - Under 2012/2013 fortsätter Sverige att ligga på plats 12 av 13 i fråga om användningen av samtliga läkemedel som ingår i studien av 13 höginkomstländer.
 - Svensk användning per person är lägre än det internationella genomsnittet för 2012/2013 i 10 av 18 läkemedelsklasser, och på samma nivå som eller över det internationella genomsnittet i övriga 8 klasser.
- För två nya underklasser av läkemedel – nya orala antikoagulantia och proteashämmare mot hepatit C – uppgår den svenska användningen under 2012/2013 till 34 respektive 80 procent av genomsnittet i alla jämförda länder.
- Resultaten för två läkemedelsklasser – HIV och diabetes – presenteras också i en bilaga till rapporten. Under de senaste åren har den globala försäljningen av nylanserade läkemedel varit störst inom dessa klasser. Den svenska användningen av HIV-läkemedel är något högre än hälften av genomsnittet för de jämförda länderna. När det gäller diabetes uppgår användningen av läkemedel i nya klasser till 18 procent av användningen i de jämförda länderna. För insuliner ligger användningen en tredjedel över det internationella genomsnittet för jämförda länder och för äldre diabetesläkemedel uppgår användningen till 40 procent av det internationella genomsnittet.
- Sammanfattningsvis är bilden av den svenska användningen blandad när det gäller olika läkemedelsklasser. I de flesta klasserna är användningen lägre än de två internationella genomsnitten. Samtidigt som exempelvis användningen av kardiovaskulära läkemedel är låg internationellt sett uppgår användningen av cancerläkemedel emellertid nästan till den internationella nivån eller är t.o.m. högre än denna.

1. Inledning och bakgrund

Läkemedel är en nödvändig del av hälso- och sjukvården och nya läkemedel utvecklas hela tiden, vilket leder till förbättringar för patienterna. Att garantera lämplig användning av läkemedel är en viktig del av att tillhandahålla hälso- och sjukvård av hög kvalitet till befolkningen. Mätningar av hälso- och sjukvårdssystemens användning av läkemedel och hur denna användning varierar mellan olika länder ger en inblick i effektivitet, kvalitet och rättvisa i fråga om hälso- och sjukvårdstjänster (Richards, 2010).

Med detta i åtanke gav ABPI i uppdrag åt OHE att beräkna i vilken omfattning en rad olika läkemedel används i Storbritannien jämfört med en grupp andra höginkomstländer. ABPI:s/OHE:s rapport upprättades i samarbete med det brittiska hälsoministeriet och publicerades i slutet av november 2014 (O'Neill och Sussex, 2014).

I början av 2015 gav LIF i uppdrag åt OHE att anpassa analysen i rapporten för att lyfta fram användningen av läkemedel i Sverige i jämförelse med samma jämförelsegrupp av höginkomstländer, däribland Storbritannien. Den återstående delen av denna rapport har detta svenska perspektiv.

2014 års analys för ABPI var en uppdatering till räkenskapsåret 2012/2013 (dvs. fram till den 31 mars 2013), den kvantitativa komponenten i den så kallade Richardsrapporten från 2010. Richardsrapporten var resultatet av ett tidigare samarbete mellan ABPI och den brittiska regeringen för att jämföra läkemedelsanvändningen i Storbritannien med användningen i jämförbara länder (Richards, 2010). Analysen av Richardsrapporten avsåg räkenskapsåret 2008/2009 och utfördes av IMS under 2010. Även om Richardsrapporten är offentlig är de data som den bygger på inte offentliga. I den återstående delen av denna rapport kan vi därför jämföra Sveriges placering vad gäller användning per person i varje grupp av läkemedel – oavsett om landets användning var högst, näst högst, tredje högst osv. i gruppen av jämförda länder – under 2012/2013 med den placering landet hade fyra år tidigare. Vi saknar emellertid andra data om Sveriges användning av dessa läkemedel under 2008/2009.

I den återstående delen av rapporten beskrivs den metod vi använt oss av för den kvantitativa analysen, samt presenteras resultaten. Där så är lämpligt beskriver vi även de största utmaningarna med en sådan jämförelse i och med den begränsade tillgången till data. Vi har använt oss av samma metoder som i Richardsrapporten för att så långt som möjligt kunna göra en direkt jämförelse mellan de två uppsättningarna resultat.

Att jämföra användningen av en grupp läkemedel inom en grupp länder är ingen enkel uppgift. Ju fler länder som ingår i jämförelsen, desto mer komplicerat blir det. Detta kan förklara bristen på publicerade empiriska bevis i ämnet. Vi har inte kunnat hitta några andra jämförelser av upptagningen av läkemedel för en rad enskilda sjukdomsområden i ett urval länder som liknar jämförelsen i Richardsrapporten sedan denna rapport publicerades 2010. (OECD:s rapport *Health at a Glance* omfattar emellertid indikatorer över definierade dygnsdoser per 1 000 personer per dag för fyra breda sjukdomsområden – blodtryckssänkande läkemedel, kolesterolsänkande läkemedel, diabetesläkemedel och antidepressiva läkemedel – för en rad OECD-medlemsländer, med undantag för Österrike, Nya Zeeland och USA av de länder som ingår i Richardsrapporten. Se OECD 2013.)

Sannolikt är det ett brett urval faktorer som ligger bakom skillnaderna i fråga om läkemedelsanvändning per person som konstaterats mellan Sverige och andra länder. Det finns mycket litteratur i detta ämne, men detta ligger utanför denna rapports

räckvidd. I den rapport av Nolte och Corbett som beställdes av det brittiska hälso-
ministeriet och publicerades i november 2014 som komplettering till O'Neill och Sussex,
2014 ges en användbar sammanfattning av de kvalitativa faktorer som påverkar läke-
medelsanvändningen i olika länder.

2. Metod

2.1 Urval av jämförda länder och behandlingsområden

I Richardsrapporten, och därmed även i denna rapport, användes två kriterier för att välja vilka länder som skulle ingå i jämförelsen: att relativt solida data om läkemedelsanvändning fanns tillgängliga och att länderna till stor del påminde om Storbritannien, och Sverige, i fråga om ekonomisk utveckling. Detta resulterade i ett urval bestående av 14 länder, däribland Sverige och Storbritannien, som anges i tabell 1.

Tabell 1. Länder som ingår i Richardsrapporten, 2010

Fem stora europeiska länder	Fem mindre europeiska länder	Andra länder
Frankrike Tyskland Italien Spanien Storbritannien	Österrike Danmark Norge Sverige Schweiz	Australien Kanada Nya Zeeland USA

I den aktuella analysen har vi inkluderat alla dessa länder utom Danmark eftersom jämförbara användningsdata för detta land inte fanns tillgängliga för 2012/2013.

Vid fastställandet av urvalet av behandlingsområden för Richardsrapporten beaktades följande faktorer:

- Hög incidens, prevalens och/eller dödlighet.
- Orsakar långvarig sjuklighet.
- Leder till stora utgifter.
- Stora framsteg har gjorts i fråga om förebyggande eller behandling under de senaste 10 åren (fram till 2010).
- Påverkar olika åldersgrupper.
- Huruvida läkemedlen har genomgått hälsoekonomisk utvärdering (HTA) eller inte.
- Vissa områden ska främst hanteras inom primärvården och vissa främst inom sekundärvården.

Den förteckning över behandlingsområden som fastställdes utifrån dessa kriterier visas i tabell 2 nedan. I bilaga 2 anges de enskilda läkemedlen inom varje behandlingsområde.

Vi har analyserat samma läkemedelsklasser som i Richardsrapporten, men med mars 2013 (i stället för mars 2009) som referensdatum när det gäller cancerläkemedel som godkänts under de senaste 5 åren, respektive för 6–10 år sedan, och för mer än 10 år sedan. Läkemedelsklasser fastställdes utifrån EphMRA:s ATC-koder (Anatomic Therapeutic Chemical Classification).

Tabell 2. Sjukdomsområden och kategorier av läkemedel som ingår i Richardsrapporten från 2010

Sjukdomstillstånd	Kategori
• Cancer	Läkemedel som godkänts under de senaste 5 åren* Läkemedel som godkänts för 6–10 år sedan* Läkemedel som godkänts för mer än 10 år sedan* Hormonella läkemedel
• Hjärt- och kärlsjukdomar (kardiovaskulära sjukdomar och stroke)	Statiner Trombolys som används för att behandla akut myokardinfarkt (akut MI) Trombolys som används för att behandla stroke
• Psykisk hälsa	Andra generationens antipsykotiska läkemedel Demens
• Långvariga sjukdomstillstånd	Multipel skleros Osteoporos Reumatoid artrit
• Infektioner	Hepatit C
• Sjukdomar som drabbar barn	Andnödssyndrom (RDS) Respiratoriskt syncytialvirus (RSV)
• Övrigt	Fuktig åldersrelaterad makuladegeneration (AMD)

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009.

Vi extraherade försäljningsvolym för alla länder utifrån klass av data från IMS (se nedan för mer information). I många fall ser läkemedelsportföljen för en specifik klass olika ut i olika länder. Vissa läkemedel har inte lanserats i ett eller flera av de jämförda länderna. Trots detta är det rimligt att jämföra användningen för hela klassen eftersom dessa är de kliniska alternativ som finns tillgängliga.

I den aktuella analysen har vi även inkluderat två underklasser av ATC som tillhör läkemedelsgrupper som har introducerats sedan Richardsrapporten publicerades 2010: proteashämmare mot hepatit C och nya orala antikoagulantia (NOAC). Vi presenterar dessa data separat så att inte jämförelsen av läkemedelsanvändning mellan 2012/2013 och 2008/2009 påverkas.

Slutligen har vi i enlighet med uppmaningen i ABPI:s rapport från 2014 även lagt till analyser av två läkemedelsklasser som inte ingick i Richardsrapporten: HIV- och diabetesläkemedel. Dessa har analyserats eftersom de utgör de två läkemedelsklasser där den brittiska försäljningen var störst av de läkemedel som lanserats under de närmaste fem åren före 2013. Analysen av HIV- och diabetesläkemedel finns i bilaga 1.

2.2 Data som används i studien

Internationellt jämförbara data om läkemedelsanvändning saknas. Vi använder oss, i likhet med Richards, av försäljningsdata som proxyvariabel för användning. Källan till försäljningsdata för läkemedel i vår analys är IMS Midas (http://www.imshealth.com/deployedfiles/imshealth/Global/Content/Information/Applications/Pharma%20Market%20Measurement/MIDAS%20Slim%20Jim%20BrEv%200113_spread_final.pdf). I denna databas sammanställs försäljningsdata från enskilda länder. IMS fyller i databasen för varje land genom att samla in data under hela leveranskedjan,

från bland andra tillverkare, grossister och apotekare. De data som samlas in standardiseras genom att nationella dataenheter kopplas till internationella definitioner. Exempelvis omvandlas lokala varumärkesnamn till ett internationellt namn. På så sätt möjliggörs jämförelser mellan länder.

Den period som dataextraheringen avser är mars 2013 och de närmaste 12 månader före detta. Volymdata baserat på antal förpackningar, vikt eller internationella enheter extraherades för primärvård och sjukhusmarknader. Dessa volymdata jämfördes med IMS data för att justera rapporterad vikt till den aktiva ingrediensens vikt. Även i Richardsrapporten användes IMS volymdata. Dessa validerades även av tillverkare. Den slutliga uppsättningen data i Richardsrapporten bestod av omkring 90 procent data från IMS och 10 procent data från tillverkare (Richards 2010, s. 13). Tillverkares validering (och eventuellt ersättning av) data är en tidskrävande aktivitet som ligger utanför räckvidden för denna studie. Följande resultat baseras därför uteslutande på data från IMS.

2.3 Analys och presentation

Vår analys bestod i likhet med analysen i Richardsrapporten av följande faser:

1. Den totala användningen för varje läkemedel och varje land beräknades och justerades utifrån befolkningen. Det innebär att vi helt enkelt presenterar läkemedelsanvändningen per person av den totala befolkningen i varje land.
2. Läkemedlen grupperades utifrån samma kategorier som i Richardsrapporten.
3. Befolkningsjusterad försäljningsvolym över läkemedel i varje kategori jämfördes sedan inom hela urvalet (13 länder) och delurvalet (de fem största EU-länderna Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien, Storbritannien).
4. För varje kategori läkemedel jämfördes Sverige med de andra länderna på två olika sätt:
 - I. Den svenska befolkningens totala användning per klass (eller läkemedel) som procent av genomsnittlig befolkningsjusterad användning för de andra 12 jämförda länderna, eller för EU5 (de fem största EU-länderna).
 - II. Alla länder rangordnades baserat på den totala befolkningens justerade användning, från högsta till lägsta placering, och den svenska placeringen registrerades.
5. En sammanställning av placeringarna för varje land gjordes också. Ett lands genomsnittliga placering för samtliga kategorier fastställdes och utifrån denna gjordes en övergripande rangordning av länderna.

Fas 1 – Omvandling av varje lands läkemedelsanvändning till ett befolkningsviktat tal:

- a) För varje läkemedel omvandlades den totala försäljningsvolymen för varje land till ett mått. Exempelvis omvandlades en statin med styrkan 20 respektive 40 mg till en definierad dygnsdos på 20 mg. Varje dos om 40 mg fick således ett värde motsvarande två definierade dygnsdoser. Om en DDD inte var lämplig användes ett jämförbart volymmått, vanligtvis mg. För varje läkemedel beräknades sedan total användning utifrån måttet efter land.

- b) Den totala försäljningssiffran dividerades med landets totala befolkning. Därmed förhindras variationer i absolut användning på grund av skillnader i befolkningsstorlek.

Fas 2 – Gruppering av läkemedel i kategorier:

- a) Läkemedlen grupperades enligt ATC-klassificering i samma kategorier som i Richardsrapporten.
- b) Om användningen (proxyvariabel för försäljning) mättes med DDD sammanställdes användningen för alla läkemedel i klassen.
- c) Annars beräknades ett oviktat genomsnitt för procent per capita för varje läkemedel i gruppen eftersom volymer som mäts i olika enheter inte kan kombineras.

Fas 3, 4 och 5 – Jämförelse av befolkningsjusterad användning:

- a) Sveriges användning per capita för varje grupp av läkemedel jämfördes med genomsnittet för EU5 (Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien, Storbritannien) och för alla 12 jämförda länder med svensk användning per person uttryckt som procent av genomsnittet för jämförda länders användning per person. (Observera att Danmark, trots att landet ingick i analyserna i Richardsrapporten, exkluderades från vår analys på grund av brist på aktuella data).
- b) Sverige rangordnades även i fråga om total användning per klass jämfört med alla andra länder.

2.4 Begränsningar i presentationen av analysen

Förutom de tidigare nämnda problemen kopplade till svårigheten att samla in heltäckande data konstaterades följande mer allmänna problem i Richardsrapporten när det gäller presentationen av analysen:

- a) Om ett läkemedel används för att behandla mer än en sjukdom kan det vara svårt att dela upp användningen. I många fall kan användningen som visas för ett visst land därför vara en överskattning av den faktiska användningen i den särskilda indikation som studeras. En justering av detta var utanför denna rapports räckvidd. För de flesta klasser som studerats innebär detta inte något större problem. Emellertid har exempelvis cetuximab både indikationer för cancer och andra sjukdomar, men presenteras i såväl analyserna i Richardsrapporten som här under rubriken "Cancer". TNF-hämmande läkemedel rapporteras som läkemedel mot reumatoid artrit, men har även indikationer för andra autoimmuna sjukdomar. Alla TNF-hämmande läkemedel har dock inte samma indikationer.
- b) Skillnaderna i doseringen kan vara en förklaring till vissa av variationerna mellan länder. Läkare i olika länder kan exempelvis använda sig av olika behandlingsprotokoll där dock samma läkemedel ingår. I samband med utarbetandet av Richardsrapporten utförde IMS Health preliminära analyser av demensläkemedel, statiner och andra generationens antipsykotiska läkemedel för en rad länder. Det

fanns inget förklaringsvärde för de skillnader som konstaterades, men det är inte säkert att så är fallet beträffande andra behandlingsområden.

- c) Det faktum att det saknas en metod för att standardisera användningen av cancerprodukter kan innebära att jämförelser på landnivå visar något mindre än vad de skulle kunna göra. Produkter i låga volymer ges lika vikt som produkter i höga volymer. Om den relativa användningen av produkter i höga volymer är låg kan detta få en större betydelse än om den relativa användningen av produkter i låga volymer är hög. Och om den relativa användningen av produkter i höga volymer är hög kan detta således få en större betydelse än om den relativa användningen av produkter i låga volymer är låg. I våra urval ingår läkemedel som är förstahandsval vid behandling av cancerformer med hög prevalens samt andrahands- eller tredjehandsval osv. vid behandling av cancerformer med lägre prevalens.

3. Resultat

3.1 Översikt

För att kunna presentera en övergripande jämförelse av användningen mellan länder innehöll Richardsrapporten ett sammanfattande riktmärke: en övergripande placering. För varje läkemedelsklass gavs varje land en placering utifrån dess befolkningsjusterade användning, från högsta (placering=1) till lägsta användning (placering=13, eftersom 13 totalt länder ingick i jämförelsen). Dessa placeringssiffror sammanfattades sedan och en medelplacering för behandlingsområdena fastställdes för varje land. Ett land med placeringen 1 för alla behandlingsområden skulle exempelvis få medelplaceringen 1. Därmed kunde medelplaceringen ha ett värde mellan 1 och 13. Landet med högst medelplacering (=lägsta genomsnittliga placeringspoäng) fick därefter den högsta placeringen i den övergripande placeringen. Medelplaceringen rapporteras längst ned i tabellerna 3a och 3b nedan.

Richards konstaterade att det i allmänhet finns väldigt stora variationer inom varje enskilt land – från hög användning på vissa sjukdomsområden till medelhög och låg användning på andra (s. 18). Richardsrapporten varnade för att dra slutsatser om den övergripande användningen av läkemedel i varje land. I tabellerna 3a och 3b jämförs resultaten från Richardsrapporten med våra uppdaterade siffror. Observera att vi har räknat om siffrorna för 2008/2009 från Richardsrapporten för att exkludera Danmark och därmed möjliggöra en korrekt jämförelse med rangordningen från 2012/2013.

Sveriges genomsnittliga placeringspoäng för 2012/2013 är 7,8 och därmed något bättre än genomsnittet för 2008/09 (7,9). Samtidigt har landet tappat en placering från 11 till 12 (av 13 länder). Därmed har Sverige i stort sett samma medelplaceringspoäng för 2012/2013 som för 2008/2009, men landets övergripande placering bland de jämförda länderna har försämrats och Norge har gått om.

I diagram 1 förenklas den något komplicerade bild som presenteras i tabellerna 3a och 3b. En låg medelplaceringspoäng för ett land tyder på att dess användning av läkemedel är högre för det totala urvalet läkemedel än i de flesta eller alla andra länder som ingår i jämförelsen. För att underlätta tolkningen använder vi omvänd skala på den vertikala axeln. Vid en jämförelse av genomsnittliga placeringspoäng efter land har det skett en relativ minskning sedan 2008/2009 av poängen för de tre högst placerade länderna till vänster i diagrammet – Frankrike, Spanien och USA – och en relativ ökning av nästa tre högst placerade länder – Österrike, Italien och Kanada. Totalt sett har ländernas relativa positioner inte förändrats mycket mellan 2008/2009 och 2012/2013, men deras respektive placeringspoäng har kommit att närma sig varandra: det är mindre variation mellan ländernas genomsnittliga placeringspoäng. Vidare kan konstateras att det skett en relativ förbättring i Norge som har övertagit Sveriges placering. Sveriges poäng har i det närmaste förblivit oförändrade.

Tabell 3a. Sammanfattande tabell över internationella placeringar efter behandlingsområde – de fem högst placerade länderna och Sverige 2008/2009 och 2012/2013

	Frankrike		Spanien		USA		Österrike		Italien		Sverige	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
Akut MI	6	9	4	1	12	12	10	6	11	7	5	11
Antipsykotiska läkemedel	9	13	2	7	1	8	5	1	13	11	12	12
Demens	2	5	3	1	1	2	5	3	12	10	7	6
Hepatit C	3	2	2	5	6	3	4	4	1	1	7	7
Multipel skleros	10	7	7	10	3	5	11	11	2	3	6	4
Osteoporos	2	7	1	2	3	10	11	5	5	4	12	12
RDS	6	6	7	9	1	1	3	4	2	5	10	10
Reumatoid artrit	8	6	6	7	1	4	7	12	11	11	3	5
Statiner	7	3	9	8	3	1	12	11	13	10	10	13
Våt AMD	3	3	9	10	7	8	11	12	12	11	6	7
Cancer <5 år*	1	5	5	10	3	8	2	1	8	11	7	6
Cancer 6–10 år*	1	1	4	4	7	6	3	2	5	3	10	8
Cancer >10 år*	1	3	3	1	7	12	6	7	2	2	8	5
Hormonella cancerläkemedel	4	7	2	2	12	1	6	10	1	5	7	3
Totala placeringspoäng	63	77	64	77	67	81	96	89	98	94	110	109
Medelplacering	4,5	5,5	4,6	5,5	4,8	5,8	6,9	6,4	7,0	6,7	7,9	7,8
Övergripande placering	1	1	2	2	3	3	5	4	6	5	11	12

Anmärkningar:

RSV och stroke exkluderades från den här analysen i Richardsrapporten. Detta skedde på grund av skäl kopplade till handelssekretess i fråga om data för ett enskilt läkemedel som skulle presenteras. För att säkerställa att resultaten kunde jämföras exkluderades dessa från den uppdaterade analysen.

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

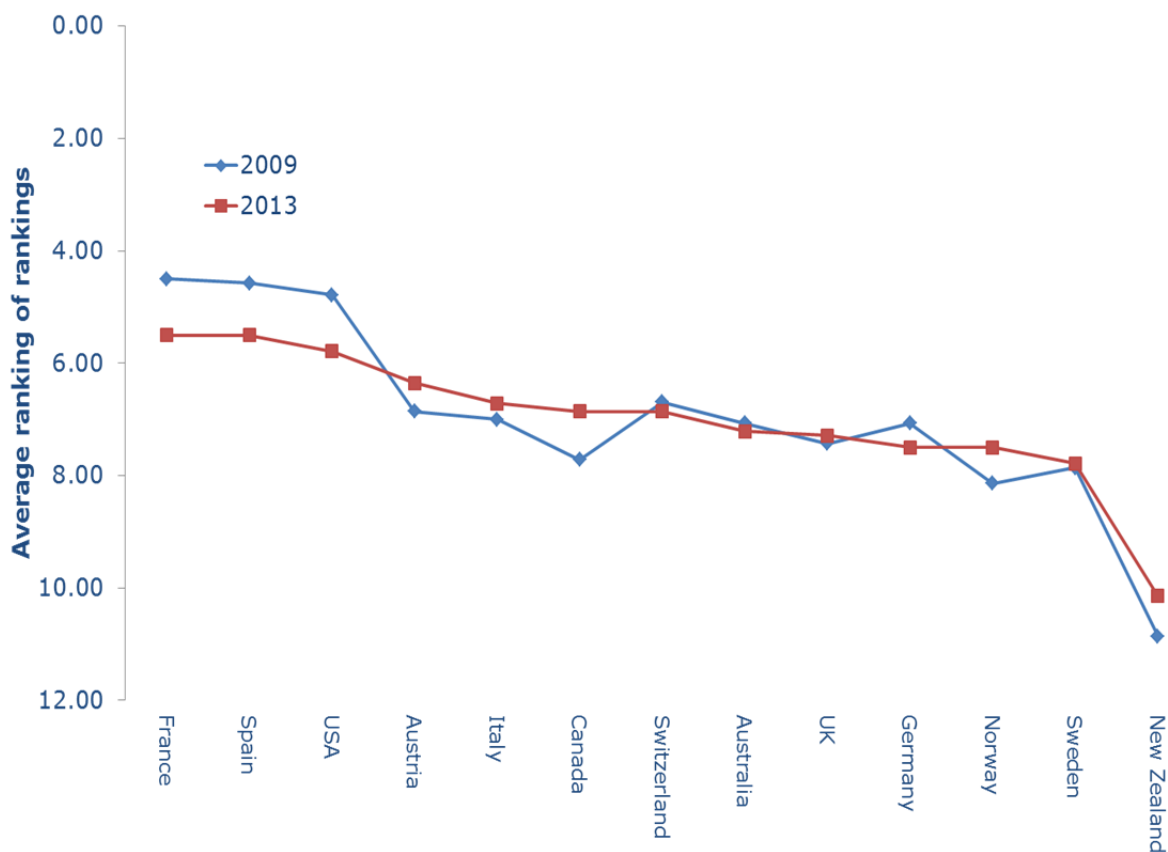
Tabell 3b. Sammanfattande tabell över internationella placeringar efter behandlingsområde – de länder som hade placeringarna 5–13 under 2008/2009 och 2012/2013

	Kanada		Schweiz		Australien		Storbritannien		Tyskland		Norge		Sverige		Nya Zeeland	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
Akut MI	9	2	saknas	13	3	5	1	8	8	10	7	4	5	11	2	3
Antipsykotiska läkemedel	3	2	7	4	4	3	10	9	11	5	8	10	12	12	6	6
Demens	4	4	9	11	11	12	10	8	8	9	6	7	7	6	13	13
Hepatit C	11	13	9	6	5	10	13	11	8	8	10	9	7	7	12	12
Multipel skleros	4	9	8	2	9	8	12	12	1	1	5	6	6	4	13	13
Osteoporos	9	1	4	9	8	6	6	3	7	11	10	8	12	12	13	13
RDS	12	13	13	12	5	3	4	2	8	8	11	11	10	10	9	7
Reumatoid artrit	4	1	5	3	10	9	9	8	12	10	2	2	3	5	13	13
Statiner	4	6	8	2	1	5	2	4	11	12	5	7	10	13	6	9
Vät AMD	5	4	2	1	1	2	4	5	8	6	10	9	6	7	13	13
Cancer <5 år*	12	9	6	2	10	12	11	7	4	3	9	4	7	6	13	13
Cancer 6–10 år*	11	10	2	7	9	9	8	12	6	5	12	11	10	8	13	13
Cancer >10 år*	10	10	5	11	12	6	9	4	4	9	11	13	8	5	13	8
Hormonella cancerläkemedel	10	12	9	13	11	11	5	9	3	8	8	4	7	3	13	6
Totala placeringspoäng	108	96	87	96	99	101	104	102	99	105	114	105	110	109	152	142
Medelplacering	7,7	6,9	6,7	6,9	7,1	7,2	7,4	7,3	7,1	7,5	8,1	7,5	7,9	7,8	10,9	10,1
Övergripande placering	10	6	4	7	8	8	9	9	7	10	12	11	11	12	13	13

Anmärkningar:

RSV och stroke exkluderades från den här analysen i Richardsrapporten. Detta skedde på grund av skäl kopplade till handelssekretess i fråga om data för ett enskilt läkemedel som skulle presenteras. För att säkerställa att resultaten kunde jämföras exkluderades dessa från den uppdaterade analysen.

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

Diagram 1: Medelplacering för placeringspoäng efter land 2008/2009 och 2012/2013

3.2 Resultat per behandlingsområde

I följande analys innebär värdet 100 procent att den svenska användningen är identisk med genomsnittsbefolkningens viktade användning i de jämförda länderna.

I följande tabeller presenteras resultaten för varje enskild läkemedelsklass i tur och ordning i samma format som i bilaga 3 till Richardsrapporten. Resultaten avser dock 2012/2013. I den första tabellen visas placeringsordningen för varje läkemedelsklass i fråga om användning per capita för enskilda länder. Detta följs av en tabell där svensk användning per person uttrycks som procent av detta i gruppen EU5-länder (Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien och Storbritannien) och av den genomsnittliga användningen i alla jämförda länder tillsammans (inklusive Sverige).

I tabellerna visas detaljerna för varje enskild läkemedelsklass i tur och ordning följt av en övergripande sammanfattning av Sveriges relativa användning jämfört med de andra länderna och hur landets placering har förändrats mellan 2008/2009 och 2012/2013 i alla de läkemedelsklasser som analyserats.

Cancer

Tabell 4a. Cancerläkemedel 0–5 år*, placering avseende användning

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Österrike	1	Frankrike
2	Schweiz	2	Österrike
3	Tyskland	3	USA
4	Norge	4	Tyskland
5	Frankrike	5	Spanien
6	Sverige	6	Schweiz
7	Storbritannien	7	Sverige
8	USA	8	Italien
9	Kanada	9	Norge
10	Spanien	10	Australien
11	Italien	11	Storbritannien
12	Australien	12	Kanada
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 4b. Cancerläkemedel 0–5 år*, svensk relativ användning

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	6	103 %	101 %
2009	7		

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

Tabell 5a. Cancerläkemedel 6-10 år*, placering avseende användning

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Frankrike	1	Frankrike
2	Österrike	2	Schweiz
3	Italien	3	Österrike
4	Spanien	4	Spanien
5	Tyskland	5	Italien
6	USA	6	Tyskland
7	Schweiz	7	USA
8	Sverige	8	Storbritannien
9	Australien	9	Australien
10	Kanada	10	Sverige
11	Norge	11	Kanada
12	Storbritannien	12	Norge
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 5b. Cancerläkemedel 6-10 år* svensk relativ användning

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	8	67 %	83 %
2009	10		

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

Tabell 6a. Cancerläkemedel 10+ år*, placering avseende användning

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Spanien	1	Frankrike
2	Italien	2	Italien
3	Frankrike	3	Spanien
4	Storbritannien	4	Tyskland
5	Sverige	5	Schweiz
6	Australien	6	Österrike
7	Österrike	7	USA
8	Nya Zeeland	8	Sverige
9	Tyskland	9	Storbritannien
10	Kanada	10	Kanada
11	Schweiz	11	Norge
12	USA	12	Australien
13	Norge	13	Nya Zeeland

Tabell 6b. Cancerläkemedel 10+ år* svensk relativ användning

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	5	91 %	109 %
2009	8		

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

Tabell 7a. Hormonella cancerläkemedel 10+ år*, placering avseende användning

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	USA	1	Italien
2	Spanien	2	Spanien
3	Sverige	3	Tyskland
4	Norge	4	Frankrike
5	Italien	5	Storbritannien
6	Nya Zeeland	6	Österrike
7	Frankrike	7	Sverige
8	Tyskland	8	Norge
9	Storbritannien	9	Schweiz
10	Österrike	10	Kanada
11	Australien	11	Australien
12	Kanada	12	USA
13	Schweiz	13	Nya Zeeland

Tabell 7b. Svensk relativ användning av hormonella cancerläkemedel

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	3	139 %	149 %
2009	7		

Statiner

Tabell 8a. Placering avseende användning av statiner

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	USA	1	Australien
2	Schweiz	2	Storbritannien
3	Frankrike	3	USA
4	Storbritannien	4	Kanada
5	Australien	5	Norge
6	Kanada	6	Nya Zeeland
7	Norge	7	Frankrike
8	Spanien	8	Schweiz
9	Nya Zeeland	9	Spanien
10	Italien	10	Sverige
11	Österrike	11	Tyskland
12	Tyskland	12	Österrike
13	Sverige	13	Italien

Tabell 8b. Svensk relativ användning av statiner

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	13	62 %	57 %
2009	10		

Akut myokardinfarkt

Tabell 9a. Placering avseende användning av läkemedel mot akut MI

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Spanien	1	Storbritannien
2	Kanada	2	Nya Zeeland
3	Nya Zeeland	3	Australien
4	Norge	4	Spanien
5	Australien	5	Sverige
6	Österrike	6	Frankrike
7	Italien	7	Norge
8	Storbritannien	8	Tyskland
9	Frankrike	9	Kanada
10	Tyskland	10	Österrike
11	Sverige	11	Italien
12	USA	12	USA
13	Schweiz	Ingen placering	Schweiz

Tabell 9b. Svensk relativ användning av akut MI

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	11	41 %	44 %
2009	5		

Alteplas vid stroke

Tabell 10a. Placering avseende användning av alteplas vid stroke

Placering år 2013	Land
1	Tyskland
2	Sverige
3	USA
4	Österrike
5	Norge
6	Kanada
7	Storbritannien
8	Schweiz
9	Nya Zeeland
10	Frankrike
11	Australien
12	Spanien
13	Italien

Obs! Richardsrapporten innehöll inga uppgifter om användningen av detta läkemedel.

Tabell 10b. Svensk relativ användning av alteplas vid stroke

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	2	205 %	161 %

Nya orala antikoagulantia

Observera att Richardsrapporten inte innehöll några uppgifter om användningen av denna underklass.

Tabell 11a. Placering avseende användning av nya orala antikoagulerande läkemedel

Placering år 2013	Land
1	Tyskland
2	Kanada
3	Schweiz
4	USA
5	Österrike
6	Frankrike
7	Norge
8	Spanien
9	Sverige
10	Storbritannien
11	Nya Zeeland
12	Australien
13	Italien

Tabell 11b. Svensk relativ användning av nya orala antikoagulerande läkemedel

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	9	37 %	34 %

Andra generationens antipsykotiska läkemedel

Tabell 12a. Placering avseende användning av andra generationens antipsykotiska läkemedel

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Österrike	1	USA
2	Kanada	2	Spanien
3	Australien	3	Kanada
4	Schweiz	4	Australien
5	Tyskland	5	Österrike
6	Nya Zeeland	6	Nya Zeeland
7	Spanien	7	Schweiz
8	USA	8	Norge
9	Storbritannien	9	Frankrike
10	Norge	10	Storbritannien
11	Italien	11	Tyskland
12	Sverige	12	Sverige
13	Frankrike	13	Italien

Tabell 12b. Svensk relativ användning av andra generationens antipsykotiska läkemedel

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	12	76 %	63 %
2009	12		

Demens

Tabell 13a. Placering avseende användning av läkemedel mot demenssjukdomar

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Spanien	1	USA
2	USA	2	Frankrike
3	Österrike	3	Spanien
4	Kanada	4	Kanada
5	Frankrike	5	Österrike
6	Sverige	6	Norge
7	Norge	7	Sverige
8	Storbritannien	8	Tyskland
9	Tyskland	9	Schweiz
10	Italien	10	Storbritannien
11	Schweiz	11	Australien
12	Australien	12	Italien
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 13b. Svensk relativ användning av läkemedel mot demenssjukdomar

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	6	96 %	100 %
2009	7		

Multipel skleros

Tabell 14a. Placering avseende användning av läkemedel mot multipel skleros

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Tyskland	1	Tyskland
2	Schweiz	2	Italien
3	Italien	3	USA
4	Sverige	4	Kanada
5	USA	5	Norge
6	Norge	6	Sverige
7	Frankrike	7	Spanien
8	Australien	8	Schweiz
9	Kanada	9	Australien
10	Spanien	10	Frankrike
11	Österrike	11	Österrike
12	Storbritannien	12	Storbritannien
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 14b. Svensk relativ användning av läkemedel mot multipel skleros

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	4	114 %	127 %
2009	6		

Osteoporos

Tabell 15a. Placering avseende användning av läkemedel mot osteoporos

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Kanada	1	Spanien
2	Spanien	2	Frankrike
3	Storbritannien	3	USA
4	Italien	4	Schweiz
5	Österrike	5	Italien
6	Australien	6	Storbritannien
7	Frankrike	7	Tyskland
8	Norge	8	Australien
9	Schweiz	9	Kanada
10	USA	10	Norge
11	Tyskland	11	Österrike
12	Sverige	12	Sverige
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 15b. Svensk relativ användning av läkemedel mot osteoporos

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	12	63 %	68 %
2009	12		

TNF-hämmande läkemedel (TNF-alfahämmare och andra läkemedel)**Tabell 16a. Placering avseende användning av TNF-hämmande läkemedel (TNF-alfahämmare och andra läkemedel)**

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Kanada	1	USA
2	Norge	2	Norge
3	Schweiz	3	Sverige
4	USA	4	Kanada
5	Sverige	5	Schweiz
6	Frankrike	6	Spanien
7	Spanien	7	Österrike
8	Storbritannien	8	Frankrike
9	Australien	9	Storbritannien
10	Tyskland	10	Australien
11	Italien	11	Italien
12	Österrike	12	Tyskland
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 16b. Svensk relativ användning av TNF-hämmande läkemedel (TNF-alfahämmare och andra läkemedel)

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	5	222 %	147 %
2009	3		

Hepatit C

Tabell 17a. Placering avseende användning av peginterferon mot hepatit C

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Italien	1	Italien
2	Frankrike	2	Spanien
3	USA	3	Frankrike
4	Österrike	4	Österrike
5	Spanien	5	Australien
6	Schweiz	6	USA
7	Sverige	7	Sverige
8	Tyskland	8	Tyskland
9	Norge	9	Schweiz
10	Australien	10	Norge
11	Storbritannien	11	Kanada
12	Nya Zeeland	12	Nya Zeeland
13	Kanada	13	Storbritannien

Tabell 17b. Svensk relativ användning av peginterferon mot hepatit C

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	7	82 %	102 %
2009	7		

Observera att Richardsrapporten inte innehöll några uppgifter om användningen av den nya underklassen av läkemedel proteashämmare mot hepatit C.

Tabell 18a. Placering avseende användning av proteashämmare mot hepatit C

Placering år 2013	Land
1	USA
2	Frankrike
3	Norge
4	Österrike
5	Spanien
6	Tyskland
7	Kanada
8	Schweiz
9	Sverige
10	Storbritannien
11	Italien
12	Australien
13	Nya Zeeland

Tabell 18b. Svensk relativ användning av proteashämmare mot hepatit C

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	9	78 %	80 %

Andnödssyndrom

Tabell 19a. Placering avseende användning av läkemedel mot andnödssyndrom

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	USA	1	USA
2	Storbritannien	2	Italien
3	Australien	3	Österrike
4	Österrike	4	Storbritannien
5	Italien	5	Australien
6	Frankrike	6	Frankrike
7	Nya Zeeland	7	Spanien
8	Tyskland	8	Tyskland
9	Spanien	9	Nya Zeeland
10	Sverige	10	Sverige
11	Norge	11	Norge
12	Schweiz	12	Kanada
13	Kanada	13	Schweiz

Tabell 19b. Svensk relativ användning av läkemedel mot andnödssyndrom

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	10	57 %	59 %
2009	10		

Respiratoriskt syncytialvirus

Tabell 20a. Placering avseende användning av läkemedel mot respiratoriskt syncytialvirus

Placering år 2013	Land
USA	1
Spanien	2
Österrike	3
Tyskland	4
Frankrike	5
Kanada	6
Italien	7
Sverige	8
Storbritannien	9
Norge	10
Schweiz	11
Australien	12
Nya Zeeland	13

Obs! Richardsrapporten innehöll inga uppgifter om användningen av detta läkemedel.

Tabell 20b. Svensk relativ användning av läkemedel mot respiratoriskt syncytialvirus

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	8	57 %	62 %

Våt åldersrelaterad makuladegeneration

Tabell 21a. Placering avseende användning av läkemedel mot våt åldersrelaterad makuladegeneration (AMD)

Placering år 2013	Land	Placering år 2009	Land
1	Schweiz	1	Australien
2	Australien	2	Schweiz
3	Frankrike	3	Frankrike
4	Kanada	4	Storbritannien
5	Storbritannien	5	Kanada
6	Tyskland	6	Sverige
7	Sverige	7	USA
8	USA	8	Tyskland
9	Norge	9	Spanien
10	Spanien	10	Norge
11	Italien	11	Österrike
12	Österrike	12	Italien
13	Nya Zeeland	13	Nya Zeeland

Tabell 21b. Svensk relativ användning av läkemedel mot våt AMD

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	7	85 %	82 %
2009	6		

3.3 Sammanfattning av resultaten per behandlingsområde

I följande tabeller och diagram sammanfattas resultaten för alla läkemedelsklasser som ingår i studien. Den svenska användningen jämförs med den genomsnittliga användningen i EU5 respektive alla jämförda länder.

Tabell 22. Klasser av läkemedel där den svenska *placeringen* visar att användningen antingen har ökat eller är oförändrad mellan 2008/2009 och 2012/2013

	Svensk placering år 2009	Svensk placering år 2013	Svensk användning som procent av alla länders användning år 2013
Cancerläkemedel 0–5 år gamla	7	6	101 %
Cancerläkemedel 6-10 år	10	8	83 %
Cancerläkemedel, mer än 10 år	8	5	109 %
Hormonella cancerläkemedel	7	3	149 %
Andra generationens antipsykotiska läkemedel	12	12	63 %
Demens	7	6	100 %
Multipel skleros	6	4	127 %
Osteoporos	12	12	68 %
Peginterferon mot Hepatit C	7	7	102 %
Andnödssyndrom	10	10	59 %

* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

Tabell 23. Klasser av läkemedel där den svenska *placeringen* visar att användningen har minskat mellan 2008/2009 och 2012/2013

	Svensk placering år 2009	Svensk placering år 2013	Svensk användning som procent av alla länders användning år 2013
Statiner	10	13	57 %
Akut MI	5	11	44 %
TNF-hämmande läkemedel (TNF-alfahämmare och andra läkemedel)	3	5	147 %
Våt AMD	6	7	82 %

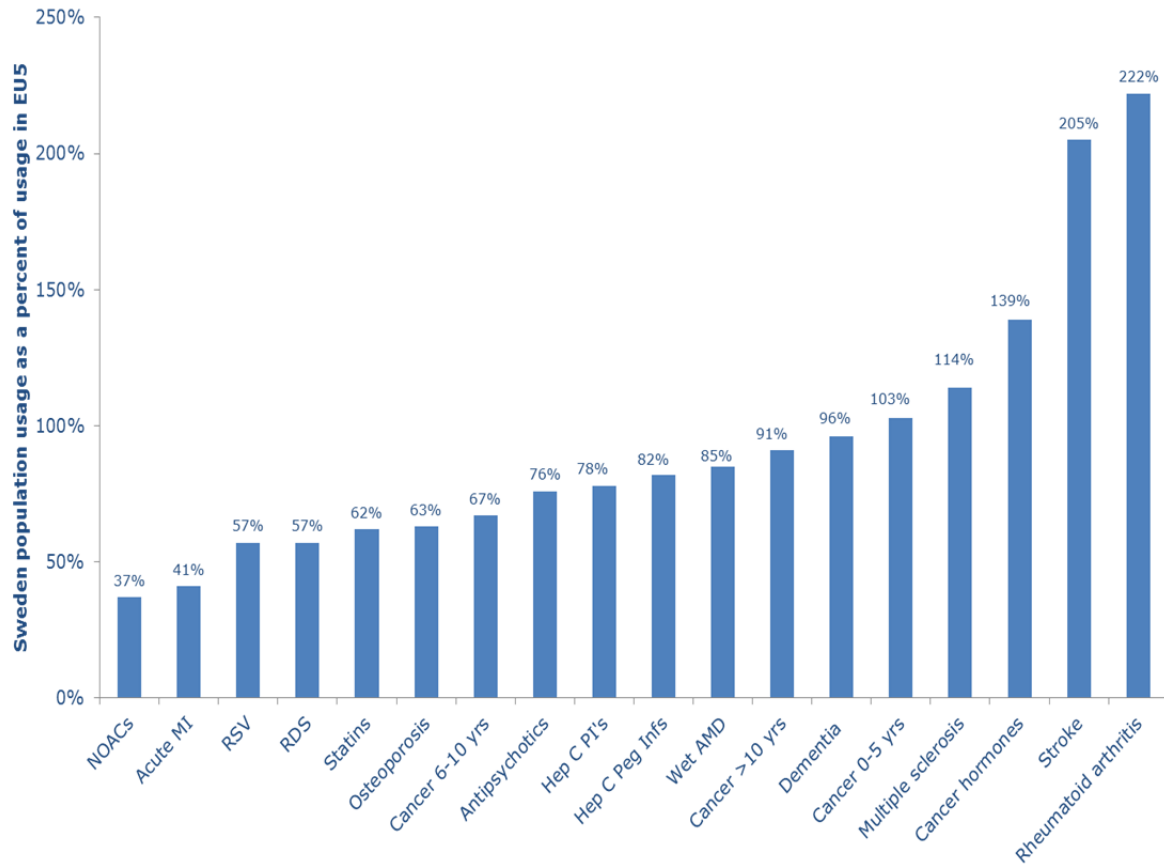
* Baserat på den tid som gått sedan den brittiska lanseringen i mars 2009 för data som avser 2008/2009 och i mars 2013 för data som avser 2012/2013.

Tabell 24. Underklasser där en jämförelse inte kan göras mellan 2008/2009 och 2012/2013

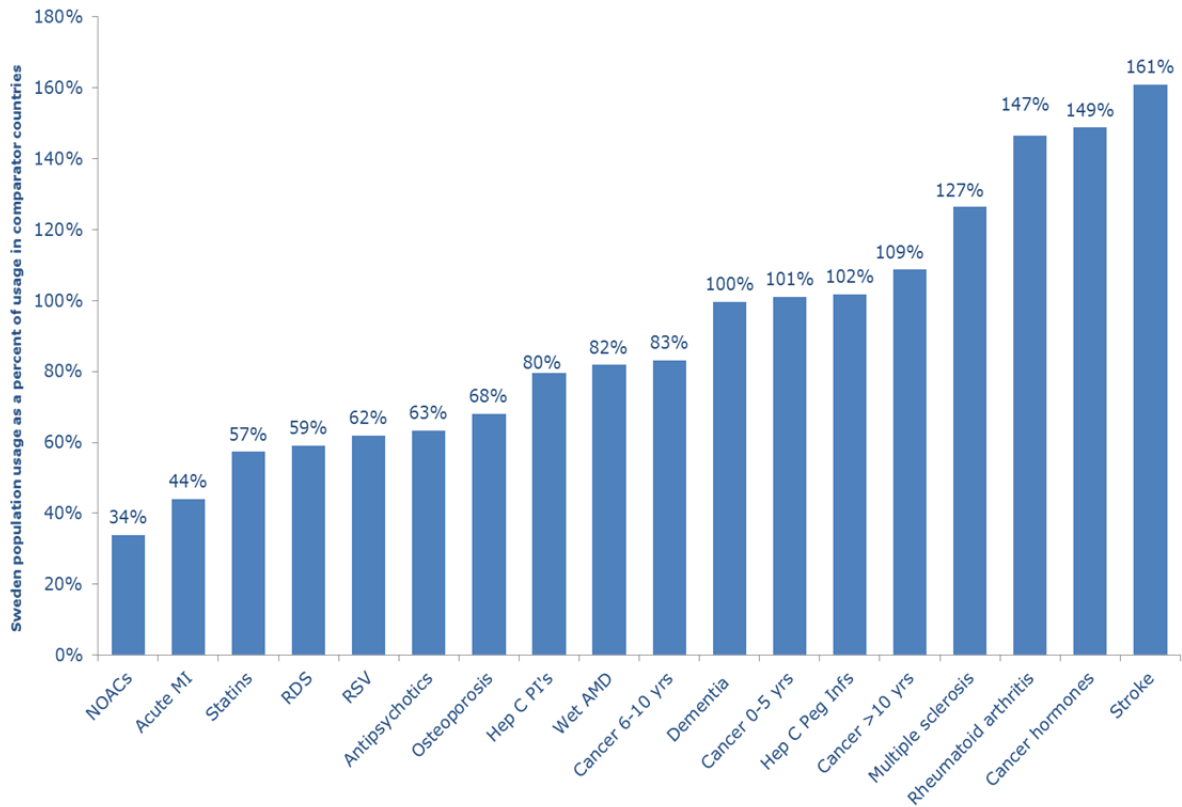
	Svensk placering år 2013	Svensk användning som procent av alla länders användning år 2013
NOAC	9	34 %
Proteashämmare mot hepatit C	9	80 %

I diagram 2 visas svensk användning i jämförelse med EU5-länderna (Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien och Storbritannien) under 2012/2013. Under 2012/2013 var den svenska användningen i jämförelse med det genomsnittliga värdet för EU5 under riktmärket på 100 procent i 13 av 18 läkemedelsklasser och över 100 procent i 5 klasser.

Diagram 2: Svensk användning som procent av den genomsnittliga användningen för EU5

I diagram 3 görs samma jämförelser, men mellan Sverige och genomsnittet för alla 13 länder. Under 2012/2013 var användningen i Sverige under det internationella riktmärket i 10 av 18 klasser av läkemedel, och på samma nivå som eller över riktmärket i övriga 8 klasser.

Diagram 3: Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder

Bilden av svensk användning är blandad när det gäller olika klasser av läkemedel. I de flesta klasserna är användningen lägre än de två internationella genomsnitten. Samtidigt som exempelvis användningen av kardiovaskulära läkemedel är låg internationellt sett uppgår användningen av cancerläkemedel emellertid nästan till den internationella nivån eller är t.o.m. högre än denna.

Källor

European Pharmaceutical Marketing Research Association, 2014. *EphMRA Anatomical Classification (ATC and NFC)*. Manchester: European Pharmaceutical Marketing Research Association. Finns att läsa på: <http://www.ephmra.org/Classification>

Nolte, E. and Corbett, J., 2014. *International variation in drug usage. An exploratory analysis of the "causes" of variation*. Cambridge: RAND Europe. Finns att läsa på: http://www.international-comparisons.org.uk/RAND_RR899.pdf

OECD, 2013. *Health at a glance 2013: OECD indicators*. Paris: Finns att läsa på: <http://www.oecd.org/els/health-systems/Health-at-a-Glance-2013.pdf>

O'Neill, P. and Sussex, J., 2014. *International comparison of medicines usage: quantitative analysis*. London: Association of the British Pharmaceutical Industry. Finns att läsa på: <http://www.abpi.org.uk/our-work/library/industry/Pages/261014.aspx>

Richards, M., 2010. *Extent and causes of international variations in drug usage. A report for the Secretary of State for Health by Professor Sir Mike Richards CBE*. London: Department of Health. Finns att läsa på: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/216249/dh_117977.pdf

WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, 2014. *DDD definitions*. Oslo: WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. Finns att läsa på: http://www.whocc.no/ddd/definition_and_general_considera/#DDDs

Bilaga 1: Riktmärke avseende användning av HIV- och diabetesläkemedel 2012/2013

ABPI och LIF beställde analys av dessa två läkemedelsklasser – HIV och diabetes – eftersom storsäljande läkemedel har lanserats på båda dessa områden sedan analysen i Richardsrapporten genomfördes. I tabellerna A1a och A1b presenteras resultaten för HIV-läkemedel.

När det gäller diabetesläkemedel, som presenteras i tabellerna A2a och A2b, har två nya läkemedelsklasser införts sedan 2009. Dessa är DPP-4-hämmare (dipeptidylpeptidas-4-hämmare) och GLP-1 (glukagon-lik peptid-1) och resultaten för dessa presenteras för sig och inte i anslutning till andra diabetesläkemedel. Insuliner presenteras också för sig eftersom deras användning skiljer sig från användningen av andra diabetesläkemedel.

Användningen av HIV-läkemedel är relativt låg i Sverige. Detsamma gäller användningen av nya diabetesläkemedel, men användningen av insuliner är högre än det internationella genomsnittet.

Tabell A1a. Placering avseende användning av HIV-läkemedel

Placering år 2013	Land
1	Spanien
2	USA
3	Schweiz
4	Frankrike
5	Italien
6	Storbritannien
7	Kanada
8	Australien
9	Tyskland
10	Norge
11	Österrike
12	Sverige
13	Nya Zeeland

Tabell A1b. Svensk relativ användning av HIV-läkemedel

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013	12	46 %	56 %

Tabell A2a. Placering avseende användning av diabetesläkemedel

Land	Placering för insuliner	Land	Placering för andra diabetesläkemedel	Land	Placering för DPP-4-hämmare och GLP-1
Tyskland	1	Spanien	1	Italien	1
Sverige	2	Storbritannien	2	Spanien	2
USA	3	Italien	3	Frankrike	3
Kanada	4	Nya Zeeland	4	Tyskland	4
Storbritannien	5	Frankrike	5	Schweiz	5
Australien	6	USA	6	Österrike	6
Norge	7	Australien	7	USA	7
Spanien	8	Kanada	8	Norge	8
Frankrike	9	Österrike	9	Kanada	9
Nya Zeeland	10	Tyskland	10	Australien	10
Italien	11	Schweiz	11	Storbritannien	11
Österrike	12	Norge	12	Sverige	12
Schweiz	13	Sverige	13	Nya Zeeland	13

Tabell A2b. Svensk relativ användning av diabetesläkemedel

	Sveriges placering i fråga om DDD	Svensk användning som procent av genomsnittet för EU5	Svensk användning som procent av genomsnittet för alla länder
2013 DPP-4-hämmare och GLP-1	12	10 %	18 %
2013 insuliner	2	134 %	136 %
2013 andra läkemedel mot diabetes	13	31 %	40 %

Bilaga 2: Förteckning över läkemedel som ingår i analysen

Behandlingsområde	I Richardsrapporten 2010	Tillägg
Akut myokardinfarkt	Reteplas	Urokinas
	Tenekteplas	
	Streptokinas	
Alzheimers sjukdom	Donepezil	
	Galantamin	
	Memantin	
	Rivastigmin	
	Takrin	
Hepatit C	Peginterferon alfa-2a	Boceprevir
	Peginterferon alfa-2b	Entecavir
Multipel skleros	Glatirameracetat	
	Interferon beta-1a	
	Interferon beta-1b	
	Natalizumab	
Osteoporos	Alendronsyra	Denosumab
	Klodronsyra	Ipriflavon
	Etidronsyra	Neridronsyra
	Ibandronsyra	Tiludronsyra
	Pamidronsyra	
	Paratyroidhormon	
	Raloxifen	
	Risedronsyra	
	Strontiumranelat	
	Teriparatid	
	Zoledronsyra	
Andnödssyndrom	Beraktant	
	Kalfaktant	
	Poraktant alfa	
	Surfaktant (bovin)	
Respiratoriskt syncytialvirus	Palivizumab	
TNF-hämmande läkemedel (TNF-alfahämmare och andra läkemedel)	Abatacept	Certolizumabpegol

	Adalimumab	Golimumab
	Anakinra	Kanakinumab
	Etanercept	Belimumab
	Infliximab	
	Rituximab	
	Tocilizumab	
Nya antipsykotiska läkemedel	Amisulprid	Asenapin
	Aripiprazol	Lurasidon
	Klozapin	
	Olanzapin	
	Paliperidon	
	Quetiapin	
	Risperidon	
	Sertindol	
	Ziprasidon	
	Zotepin	
Statiner	Amlodipin/atorvastatin	Ezetimib/atorvastatin
	Atorvastatin	
	Ezetimib	
	Ezetimib/simvastatin	
	Fluvastatin	
	Lovastatin	
	Lovastatin/nikotinsyra	
	Pravastatin	
	Rosuvastatin	
	Simvastatin	
	Simvastatin	
Stroke	Alteplas	Apixaban
		Rivaroxaban
		Dabigatranetexilat
Fuktig åldersrelaterad makuladegeneration	Anekortav	Aflibercept
	Pegaptanib	
	Ranibizumab	
	Verteporfin	

Cancerläkemedel

I Richardsrapporten 2010:

Cancer- läkemedel 0–5 år*	Cancer- läkemedel 6–10 år*	Cancerläkemedel, mer än 10 år gamla	Hormonella cancerläkemedel
Bevacizumab	Alemtuzumab	Kalciumfolinat + kalciumlevofolinat	Abarelix
Bortezomib	Bexaroten	Karboplatin	Anastrozol
Cancerläkemedel	Capecitabin	Karmustin	Bikalutamid
Cetuximab	Läkemedels- molekyl	Klorambucil	Bikalutamid + goserelin
Dasatinib	Ibandronsyra	Cisplatin	Buserelin
Erlotinib	Imatinib	Cyklofosamid	Cyproteron
Lapatinib	Oxaliplatin	Docetaxel	Exemestan
Lenalidomid	Rituximab	Doxorubicin	Flutamid
Nilotinib	Tegafur	Epirubicin	Fulvestrant
Panitumumab	Tegafur uracil	Etoposid	Gonadorelin
Pemetrexed	Trastuzumab	Fludarabin	Goserelin
Sorafenib	Zoledronsyra	Fluorouracil	Goserelin + ikalutamid
Sunitinib		Gemcitabin	Letrozol
Temsirolimus		Hydroxikarbamid	Leuprorelin
Talidomid		Idarubicin	Nafarelin
Trabectedin		Ifosfamid	Nilutamid
		Irinotecan	Tamoxifen
		Ifosfamid + mesna	Triptorelin
		Lanreotid	
		Mitoxantron	
		Oktreotid	
		Paclitaxel	
		Pamidronsyra	
		Raltitrexed	
		Temozolomid	
		Topotekan	
		Vinkristin	
		Vinorelbin	

Tillägg:

Cancer-läkemedel 0–5 år*	Cancer-läkemedel 6–10 år*	Cancer-läkemedel, mer än 10 år gamla	Cancer-läkemedel, mer än 10 år gamla	Hormonella cancer-läkemedel
Abirateronacetat	Arsenik	Alemtuzumab	Irinotecan	Abarelix
Aflibercept	Bevacizumab	Amsakrin	Ifosfamid + mesna	Anastrozol
Aminolevulinsyra	Bortezomib	Bexaroten	Lanreotid	Bikalutamid
Axitinib	Busulfan	Bleomycin	Lomustin	Bikalutamid + goserelin
Azacitidin	Cetuximab	Kalciumfolinat + kalciumlevofolinat	Melfalan	Buserelin
Bendamustin	Kladribin	Kalciumlevofolinat	Merkaptopurin	Cyproteron
Brentuximab Vedotin	Klofarabin	Capecitabin	Mitomycin	Exemestan
Cabazitaxel	Dasatinib	Karboplatin	Mitoxantron	Flutamid
Katumaxomab	Daunorubicin	Karmustin	Nafarelin	Fulvestrant
Crizotinib	Erlotinib	Klorambucil	Oktreotid	Goserelin
Decitabin	Ibritumomab Tiuxetan	Cisplatin	Oxaliplatin	Letrozol
Eribulin	Lenalidomid	Klodronsyra	Paclitaxel	Leuprorelin
Everolimus	Aminolevulinsyra	Cyklofosfamid	Pamidronsyra	Nilutamid
Gefitinib	Mitotan	Cytarabin	Pentostatin	Tamoxifen
Ipilimumab	Nelarabin	Dakarbazin	Porfimeratrium	Triptorelin
Lapatinib	Pemetrexed	Docetaxel	Prokarbazin	Celecoxib
Nilotinib	Sorafenib	Doxorubicin	Raltitrexed	Degarelix
Ofatumumab	Sunitinib	Epirubicin	Rituximab	Dietylstilbestrol
Panitumumab	Temoporfin	Estramustin	Tegafur	Fosfestrol
Pazopanib	Vindesin	Etoposid	Tegafur uracil	Histrelin
Pertuzumab		Fludarabin	Temozolomid	Medroxyprogesteron
Regorafenib		Fluorouracil	Tioguanin	Megestrol
Ruxolitinib		Gemcitabin	Topotekan	Polyestradiolfosfat
Tasonermin		Gonadorelin	Trastuzumab	Toremifen
Temsirolimus		Goserelin + bikalutamid	Treosulfan	
Talidomid		Hydroxikarbamid	Tretinoin	
Tiotepa		Ibandronsyra	Vinblastin	
Trabectedin		Idarubicin	Vinkristin	
Vandetanib		Ifosfamid	Vinorelbin	
Vemurafenib		Imatinib	Zoledronsyra	
Vinflunin				

